

La literatura dodecafònica de George Saunders

RICHARD GERSTL VA PINTAR LA FAMÍLIA SCHÖNBERG EL 1908. LA CONFUSIÓ DE LES FIGURES ÉS SEMBLANT A LA QUE TRANSMETEN ELS CONTES DE SAUNDERS.

MARINA ESPASA

La lectura dels contes de George Saunders (Texas, 1958) genera una paradoxa: com és possible que sentim tanta estranyesa? Si ens hi sentim molt a prop: dels postulats ideològics (i perdonin la paraulota) que semblen flotar darrere de les històries que m'explica, de l'òptica deformadora des de la qual retrata el món lumpen de famílies desestructurades i d'empreses suposadament amables però realment explotadores, del gènere de la distopia amb el qual embolcalla alguns dels seus millors relats... Però com costa! Hi ha contes, com *El ball de la victòria*, *Cadell* o *Deu de desembre*, que s'han de llegir com a autèntiques declaracions d'intencions: "Hola, lector, ara mateix i despatxaràs enmig d'un malson, no sabràs ben bé qui ni on ets ni, sobretot, cap

on vas, perquè jo vull que sigui així, vull que saltis del cap d'un personatge a l'altre, i no t'avisaré quan ho facis, és feina teva adonar-te'n". Ep, parlem-ne. Tot i que no volem llibres on se'ns expliqui quatre vegades la mateixa cosa, tampoc no pot ser que ens sentim gairebé expulsats d'una història. Es allò del límit de la representació: com que el món és incompreensible i tots els estímuls ens arriben a la vegada de manera absolutament confusa, escric de manera confusa i al límit de la intel·ligibilitat. I què en fem de la intenció primigènia del fet de narrar, la de mirar de dibuixar-li un sentit al caos? Res, perquè Saunders ha arribat a una conclusió terrible: no escrivim per trobar sentit a res, això és ingenu. Desperta't, el món que coneixies ja no hi és. I tot s'assembla molt a *Black mirror*.

Tornem-hi. Fa molts anys que Saunders –i aquest és un mèrit seu–

escriu contra el lector tradicional, acotxat per narradors omniscients de barba blanca i llarga que li expliquen una història lineal i amb un sol protagonista. Entén que després de Joyce, després de Faulkner i, més cap aquí, després de Pynchon i de Gaddis i de John Barth, explicar velles històries a la vora del foc no s'adequa al món que ens ha tocat viure, no l'interpel·la ni el qüestiona, i això és el que un artista té l'obligació de fer. Impecable. I el mateix que li devia passar pel cap a Schönberg abans d'inventar-se la música dodecafònica. ¿L'escoltem cada diumenge al matí? No. ¿Va ser necessària, perquè va representar una via d'exploració sense la qual les formes tradicionals s'haurien estancat? Sens dubte, sí. Però alerta: ¿com és que no tenim aquesta sensació de desorientació o d'estridència quan llegim Virginia Woolf, Thomas Bernhard i tants d'altres experimentadors? Potser perquè, tot i els exercicis complicadíssims que ens obliguen a fer, no van tallar mai un últim cable de comprensibilitat entre ells i el lector. També és possible que d'aquest cable no en quedi ni un gram de coure, perquè els pispes postmoderns se'l van endur sencer. Però insistir-hi i assenyalar l'absència d'aquest coure no ens tornarà la connexió. La solució és anar a buscar més coure. O un filferro.

Siguem justos: hi ha més relats, a més dels tres que hem citat, que són del tot comprensibles, i que són magistrals: *Branquillons* concentra més talent en dues pàgines que novel·les senceres. Relats com *A casa* i, sobretot, *El diari de les noies Semplica* formaran part, segur, d'antologies futures: els lectors del segle XXII (si és que en queda algun) llegiran el món esperpèntic, grotesc, expressionista, barro, teatral i caricaturesc de George Saunders i diran "Collons, sí que estaven fotuts, aquells!" Siguem encara més justos i felicitem el traductor, Yannick Garcia, perquè el número de solucions enginyoses que ha hagut de trobar s'acosta a l'infinit. I continuem llegint el nord-americà, armats d'una molt bona formació lectora i d'un nivell de concentració a prova de Twitter. ♦♦

DEU DE DESEMBRE
GEORGES SAUNDERS
EDICIONS DE 1984/
ALFABIA
TRADUCCIÓ DE
YANNICK GARCIA
294 PÀG./19,50 €

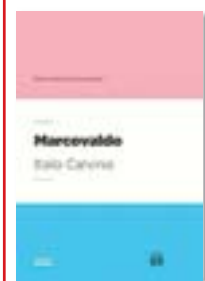
ELS CLÀSSICS

L'any fantàstic de Marcovaldo

JORDI NOPCA

Italo Calvino va publicar *Marcovaldo* l'any 1963. Durant la primera meitat de la dècada dels 60 va posar punt final a la *nouvelle* *Un dia d'eleccions*, vuitanta pàgines que li havien costat deu anys de feina (1953-1963), va publicar la novel·la mig autobiogràfica *La speculazione edilizia* (1963) i, després de *Marcovaldo*, encara va tancar un llibre fonamental per a tot lector que es prengui la fantasia i la ciència-ficció amb seriositat lúdica, *Les cosmicòmiques* (1965).

Cada projecte de Calvino té una estructura precisa i clara. La gran literatura es fa amb petites tesselles com les dels vint contes de *Marcovaldo*. En aquest cas, la idea és resseguir un any de la vida del protagonista en una ciutat incerta, arrebossada de ciment i de fum, travessada cada dia per milers de cotxes i perfilada pels dits dels gratacels. Un dia, Marcovaldo descobreix bolets, però abans de poder-los agafar algú se li avança. Acaba a l'hospital: eren verinosos. Un altre dia s'adona que el reuma pot ser curat amb el verí de les vespes. Marcovaldo troba un bosc amagat en un tram d'autopista. Roba un conill malalt. Observa les estrelles amb la família. Va al supermercat sense diners, però no pot evitar omplir-lo, i quan arriba l'hora de tancar s'afanya a buidar-lo, però la pulsio consumista és tan forta que continua omplint-lo, i alhora buidant-lo: tot alhora. No és meravellós? ♦♦

MARCOVALDO
ITALO CALVINO
EDICIONS 62
TRADUCCIÓ DE
CARMEL ARENAS
156 PÀG./9,95 €
(AQUEST DIUMENGE, AMBLARA)

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

El llegat dels ossos
DOLORES REDONDO
Columna/Destino

La segona part de la trilogia del Baztan (que s'està traduïnt a una vintena llarga de llengües) arrenca amb l'assassinat ritual d'un nadó i el suïcidi d'un home que espera ser jutjat. La paraula que deixa escrita, *tartralo*, remet al ric llegendarri basc i navarrès. Redondo factura un segon *thriller* que es llegeix amb ganes i que torna a combinar la novel·la negra, la intriga familiar i elements del passat que no es poden copsar només amb la raó.

POESIA

50 poemes amb àngel
DIVERSOS AUTORS
Ara Llibres

La nova antologia de Jaume Subirana i Carles Torner per a Ara Llibres presenta 50 poemes en què apareix algun missatger celestial. Els àngels protagonitzen –o hi fan aparicions tangencials– els textos triats de Jacint Verdaguer, Joan Maragall, Pere Quart, Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Vicent Andrés Estellés, W.B. Yeats i Stéphane Mallarmé. Entre els poetes vius presents destaquen David Castillo, Arnau Pons, Narcís Comadira i Xènia Dyakonova.

INFANTIL

La sopa de l'avi
MARIO SATZ
Babulinka Books

Babulinka Books és una nova microeditorial que arrenca amb dos títols, *La increïble història del nen menjaparaules* i *La sopa de l'avi*. En aquest últim cas, l'argentí Mario Satz i l'il·lustrador català Albert Asensio fan equip per presentar una narració molt emotiva en què una nena adolescent que té anorèxia és salvada pel seu avi jubilat. La cura amb una recepta que no és tan senzilla com aparentment pot semblar: un plat de sopa.